

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділей і руских свят о год. 6-ій пополудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надсланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Проф. Фльоринському.

Коли ми недавно відповіли проф. Фльоринському на єго панегірик, видалий в «Кієвлянині» в честь галицького москвофільського сторонництва, ми обійшли ся з ним дуже по людски, бо були певні, що проф. Фльоринським руководить з одної сторони національний шовінізм, що нераз і людий науки заслїплює, а з другої брак знаня галицьких відносин. Ми ніколи не припустили, що професор славянських мов на київськїм університеті, др. Фльоринський, є крайнім неучом, що не має понятя про часть предмету, який на університеті викладає. Доказ сего неучтва дав проф. Фльоринський в двох дальших числах «Кієвлянина» (ч. 317 і 318), в котрих взяв ся «истребляти» наукове товариство імени Шевченка. Пічнємо від ч. 318, лишаючи собі слівце про попереднє число на инший раз, хотьби длятого, що ч. 317 менше цікаве і займає ся виключно особою проф. Грушевського.

Розводити ся довго над замітами проф. Фльоринського годї, хотьби длятого, що з неучтвом спорити не яло ся, тим то відповімо лише на річи найважнійші, причім характеристичні уступи статї проф. Фльоринського подамо в російськїм оригіналі.

Наукове товариство імени Шевченка має, по гадці проф. Фльоринського, дві великі хиби; першу, що в свої виданя ввело ненавистну фонетику; друге, що пише мовою штучною з словами польськими, латинськими і т. п., що і зовсім природне, бо сама українсько-руска мова, по гадці п. Фльоринського, ніяким чином не надає ся до наукових творів.

По мысли проф. Фльоринського:

«Введеніє вь правописаніє фонетического принципа сдѣлало необходимымъ внесеніє вь графику нѣсколькихъ новыхъ знаковъ, устраниеніє изъ нея нѣкоторыхъ старыхъ буквъ (ъ, ъ, ы) и усвоеніє нѣкоторымъ старымъ буквамъ новаго звукового значенія».

Яке «нове значеніє звуковое усвоєно старымъ буквамъ», Фльоринський не згадує і ми мимоволї мусимо почислити сей уступ на кошт хорої фантазїі проф. київського університету.

Фонетика довела до «безобразя» бо прим. загально-руські слова: входъ, отецъ, звѣзди, конь, передають ся фонетичною правописею: вхід, вітець (!?) звїзди кінь. Слово «вітець», ужите проф. Фльоринським, вказує знаменито, як великим знанєм української мови грїшить професор київського університету. Але се дрібниця!

По гадці проф. Фльоринського фонетика се «правительственна і польска інтрига», яку попередили проби введеня латинської азбуки, що почали ся в р. 1848. До відомости проф. Фльоринського подаємо, що проби введеня латинської азбуки до руского письменства в Галичині почали ся значно раньше, та що вже в р. 1835 видав руський письменник, Лозїнський своє «Русkoje Wesile» латинською азбукою і що сю пробу осудив остро Ша-

шкевич в своїй «Дністровій Русалці» (1837 р.). Професор славянських мов київського університету повинен би се знати. Але се дурниця!

Фонетика, каже п. Фльоринський, мала на цілі роз'єдинити Русь, а мисль сего роз'єдиненя вийшла від «украинофильствующаго Поляка, Стахурского». І знов неучтво! Коли-б проф. Фльоринський переглянув був виданя творів Котляревського, Основяненка, Гребінки, Метлинського, то був би пересвідчив ся, що питанє введеня фонетики датує ся що найменше від Котляревського, та що вже деякі з тих письменників, як прим. Метлинський викидають «драгоценную» букву ы, ъ і т. д. Слиз проф. Фльоринському за тяжко було заглянути до тих кількох книжок, то міг переглянути хотьби лише літературу Огоновського, або Франкову статію п. з. «Етимологія і фонетика в южнорускїй літературі, (Народ з 1894 р.), а був би з них навчив ся богато.

Милить ся дуже др. Фльоринський, коли думає, що введенє фонетики «обосновано не столько научными и педагогическими соображеніями, сколько политическими» і ми певні, що сю думку проф. Фльоринського розвіяв би кождий народний учитель в Галичині, вказуючи на теперішні поступи дїтїй в науці в порівнаню з давнїйшими літами, коли учено етимологїї.

Звичайною неправдою мусимо назвати висказ проф. Фльоринського, що велить нам вірити, будьто против фонетики внесено протести з 50 тисячами підписів, бо о скілько знаємо, навіть з підписами анalfабетів і несвідущих шкільних дїтїй і третей части сего числа підписів не зібрано.

Такою самою неправдою є, намовби руска книжка, видана фонетикою в Галичині сталась недоступною для Українців, що привикли до етимологїчної правописи. Сли галицькі книжки стали недоступними для Українців, то сему винна не фонетика (бо і царем приписана правопись для українських книжок не є чим иншим лише родом фонетики), а брутальна заборона українського письменства, викликана царским указом з 1876 р. Се також повинен знати проф. Фльоринський! Але і се дрібниця!

Колиж проф. Фльоринський не лише фонетику, але і цілий розвій нашого краєного і наукового письменства приписує «польській інтризі», то щож зробимо з Шашкевичем, що в р. 1834 сьпівав: «Гордий Ляше день не твій!», з Метлинським, що відносив ся, що так скажемо, нетолерантно зглядом Поляків, з Шевченком, що хоть з боєм серця засьпівав про своїх «Гайдамаків»? От до чого дійшов професор університету, Фльоринський, в котрого аргументи наукові заступають недоварені дотепи Мончаловського про «польску інтригу».

Проф. Фльоринський боліє над тим, що Шевченко, в котрого творах «народний языкъ получилъ прекрасную обработку», не мав великого впливу (?) на новїйших письменників, що уживають слів чужих, головню польських, або «искажають до неузнаваемости слова общерускія», або «жуютъ и сочиняють совсѣмъ новыя сло-

ва и выраженія». Свої бистроумні виводи кінчить проф. Фльоринський новим недовареним дотепом «ученого» Мончаловського:

«Поэтому вполнѣ справедливо замѣчаніє одного изъ галицкихъ писателей, что современная художественная литература малоруссовъ не представляетъ единого вироботанного языка, а множество удѣльныхъ языковъ, какъ-то языки Старицкаго, Франка, Чайченка, Ол. Пчілки і т. д.»

Які-ж се польські слова, чи там «искаженія» видить проф. Фльоринський в українській мові, чи там в виданях товариства ім. Шевченка? Ми наведемо дословно слова проф. Фльоринського на вічну памятку, нехай сьвіт знає, якого неука має київський університет професором славянських мов! Проф. Фльоринський пише:

«Такими-же чертами характеризується и научный «украинско-русскій» языкъ, создаваемый обществомъ имени Шевченка. Единства вь языкѣ отдѣльныхъ ученыхъ, помѣщающихъ свои труды вь изданияхъ общества, не замѣчается: каждый пишетъ на свой ладъ. Всѣ сотрудники «Товариства» сходятся лишь вь одномъ: вь своей боязни пользоваться терминами и выраженіями общерусскаго языка; всѣ они вь большей или меньшей степени заполняютъ свою рѣчь чужими, преимущественно польскими или, рѣже, нѣмецкими выраженіями и новыми кованными словами самаго разнообразнаго чекана. Отсюда новосоздаваемый ученый языкъ отличается крайнею искусственностью и малопонятностью. Больше всего, однако, вь немъ замѣтно господство польской стихіи: научная терминологія по разнымъ отраслямъ знанія вырабатывается главнѣйше подъ вліяніємъ польскаго языка. Представлю нѣсколько данныхъ вь подтвержденіє этого положенія. Начать хотя-бы съ самаго названія общества — Наукове Товариство, которое прямо взято изъ польскаго — «Towarzystwo naukowe». Беру на удачу отдѣльныя страницы изъ разныхъ изданий «Товариства». Вотъ, напр., годової отчетъ о дѣятельности «Товариства» за 1898 г., читанный вь главной своей части предсѣдателемъ М. С. Грушевскимъ вь общемъ собраніи. Всего на нѣсколькихъ страницахъ находимъ такое обиліє польскихъ словъ: локальні святкованія (lokalne świątkowanie), институтія (instytucya), не рахуючись (rachować się) з перспективами переносин з помешканія до помешканія (pomieszkanię), на рещти (na resztę), роскавалкованой (kawalek) вітчини, вплинула (wpłynęła) на розвій взагалї культурних інтересів, кошта (koszta), наукова часопис (czasopis naukowa), мусимо, мусить, мусило (musieć, musiał и т. д.), увага (uwaga), до деталічного перегляду (przeogląd), поступ (postęp), публікація (publikacya), справозданє (sprawozdanie), уконституувавсь, штука (szuka), мова (mowa), субвенциі, квота (kwota), випадки (wypadek), сотворити дотацию, резервовий, каменіца (kamienica), офіцини коштом, урядженя (urządzenie), друкарня (drukarnia), друкарняних справ (sprawa), складач (składacz—наборщикъ), урядник (urzędnik), курсор (kursor), книгарня (księgarnia), оферты (oferta), засягав гадки (zasięgać gadki), ремунерував праці (płaca), товариство (towarzystwo), велика вага (waga), переважного (przeważny), хвиля (chwila), обход (obchód), спорядженє (sporządzenie), шануючи (szanować), за-

твержене (zatwierdzenie), видатки (wydatek), намаловав (namalował), репрезентатив, кавця, вартість (wartość), запас накладів (nakład), запас паперу (papier), фарба (farba), заінтабульовано, рахунок (rachunek), сперанди, зиск (zysk), переклад (przekład) и т. д. А вотъ списокъ словъ, взятыхъ изъ первыхъ страницъ обширнаго сочиненія г. М. С. Грушевскаго «Исторія України-Руси»: істновання (istnać), праця (praca), користна (korzystny), залежати (zależec), замір (zamiar), науковий (naukowy), нотка (notka), ухибляючи (uchybiać), інструктивні пояснення, видродженне (odrodzenie), мусити мати (mać musi), умова (umowa), увага (uwaga), міграція (emigracja), певністю (pewność), докладно (dokładnie), виразно (wyraźnie), знищеного (zniszczony), пониженого (poniżony), ґрунт всякої культурної еволюції, незвичайно (niezwyczajny), вплива, вплив (wpływ, wpływać), вага (waga) и т. д.

Пане Фльоринський! Чи вам не сором виступити з такики формами, що не існують в польській мові, або з словами, що мають зовсім инше значіння? Чи не ліпше вам було «zasięgać gadki» в яким небудь польським словари, заки ви виступили з вашою статією на се лише, щоби скомпромітувати себе і київський університет, де ви раді би уходити за наукову повагу? А чи се вам незвісно, що ні одна мова на світі не є так богата в чужі слова, як російська? А чи думаєте, що не найшов би ся в світі другий до вас подібний неук, що міг би тисячі слів назвати нерускими, єдино для того, що они приходять в других славянських мовах?

Подавши свої «фільологічні» виводи проф. Фльоринський каже з емпазою:

«Не служить ли этотъ искусственный, смѣшанный малорусско-польскій языкъ рѣзкой на смѣшанной надъ литературными завѣтами того самаго Шевченка, имя котораго носить «Наукове Товариство»? Вь самомъ дѣлѣ, какая непроходимая пропасть между языкомъ Шевченка, Костомарова, даже Кулиша и новосоздаваемымъ «украинско-руськимъ» языкомъ галицкихъ ученыхъ съ ихъ «головой» г. Михиломъ Грушевскимъ». Не пришелъ ли бы въ ужасъ и содроганіе и самъ покойный М. П. Драгомановъ, если-бы увидѣлъ, что его весьма цѣнныя монографіи по малорусской народной поэзіи и другія статьи, изданныя въ свое время на общерусскомъ языкѣ, теперь явились въ «перекладѣ» на нѣкомомъ непонятно уродливую «украинско-руськую» мову. Вѣдь если дальнѣйшая обработка этой «мовы» пойдетъ все въ томъ-же направленіи, т. е. подъ воздѣйствіемъ польскаго литературнаго языка, то галицкому писателю не трудно будетъ добратъся до черты, отдѣляющей рѣчь русскую отъ польской и придется признать «украинско-руськую мову» за одно изъ нарѣчій польскаго языка, какъ это нѣкогда и сдѣлалъ украинофильствующій поэтъ Тимко Падуря. Но въ такомъ случаѣ, какъ справедливо замѣчаетъ проф. Будиловичъ, человѣку съ самостоятельнымъ талантомъ «лучше ужъ перейти къ чистому польскому языку, чѣмъ писать на смѣшанномъ русско-польскомъ жаргонѣ, напоминающемъ гермафродита».

Лишть нас пане Фльоринський і нашу мову в спокою! Не покликуйте ся на Будиловича, котрого «наукові» праці вже нині узнані «татарским наїздом на славянську фільологію!» Сли хочете нашу мову судити, то постарайте ся набути хоть дрібочку знаня єї! Не вїрте в сю нісенітницю, що по залишеню фонетики, українська мова нічим, або мало рїзнила би ся від «общерусскаго языка!» А що ви справді впливовий чоловік, і що вашим головно заходам належить приписати заборону української мови на археологічнім зїзді в Київі, так постарайте ся зняти драконський указ з р. 1876, а побачите, як розвине ся наша мова і наше письменство на всіх полях, бо наш наїд живє, двигает ся і добуде собі серед славянської братії те становишко, — яке єму після Божих і людських законів належить ся!

До історії паденя правиці.

Правиці а заравом парламентарної більшости — нема. Чехи відлучились від неї, розвївши обструкцію не лише проти бюджетової провізориї, але і проти угорської угоди. Бажаня лівиці осушили ся. Поодинокі клуби правиці ідуть вже окремими дорогами, кожний на свою відвічальність. Поки-що лишили ся в ближій звязи з собою Поляки, католицкі людвці, Русини, дальматинські Хорвати, Румуни і група німецьких консерватистів о стілько, що всі ті клуби намірили дати державі те, що їй належить ся, с. е. угорську угоду в цілости, а бюджетову провізорию на два місяці. Словінці клонять ся більше в сторону чеської обструкції.

Хтож розбив правицю? Се питанє насуваєсь самохіть. На позір видає ся, мов би правительство розбило єї знесенем чеських языкових розпоряджень. На дїлі однакож розпала ся правиця сама від себе і через себе, а то по причині крайної безчинности. Програма правиці: «розширене автономії коронних країв і переведене національної рівноправности всіх австрійських вародів» лишила ся на папери, бо більші сторонництва сеї правиці через майже три роки неприложили рук своїх до зреалізованя сеї програми.

Розширене автономії коронних країв було вправді не легким дїлом. Оно значило одно, що часткова зміна конституції, позаяк компетенція соймів мала бути розширена. Але переведене рівноправности національної всіх австрійських народів спочивало виключно в руках правиці яко парламентарної більшости і в сїм напрямі могла правиця кожного часу від трех лїт розвести успішну акцію тим, що повинна була дати почин до закону о народностях і управлїненю языкових відносин в цілій державі. Сего правиця не зробила.

Поляки не хотїли такого управлїненя з огляду на галицких Русинів. Чехи вдоволяли ся языковими розпорядженями ґр. Баденього і пізнійшими бар. Гавча, а барон Дїнавлі, що вері ґр. Баденього перший поставив в парламенті внесене на законне управлїнене языкового питання в Австрії і за ним побивав ся — бар. Дїнавлі — замовк в ері ґр. Туна, ставши міністром торговлі.

Симчасом лівиця працювала над своєю Gemeinbürgschaft. І хоч она складалась з ріжнороднійших елементів, ніж правиця, то таки успіла она ті елементи злучити в одно національним інтересом народу німецького в Австрії, а бажаня свої скристалїзувати в т. зв. зеленосвѣтній програмі. Меншість випередила парламентарну більшість своєю рухливостию та політичним розумом і — побїдила.

Факти, що відтак слїдували, звісні. Ғр. Тун скликав в червні езекутивний комітет правиці і питав єго, що належало би противопоставити зеленосвѣтній програмі лівиці? Поляки не бачили опять потреби якоїсь позитивної акції проти лівиці, Чехи чули себе певними за стїною Гавчївских розпоряджень, католицкі Німці не чулись єтїнені в своїх національних правах, а зазиву Русинів, Словінців та Хорватів, щоби правиця виготовила языковий закон для всіх народів держави яко antidotum проти програми лівиці — сего зазиву правиця не чула.

Ще в перших днях жовтня заявив ґр. Тун одному з руских послів, що в Австрії не найде ся правительство, котре посьміло би знести языкові розпорядженя для Чехії і Морави, а в три недїлі пізнійше ґр. Клярї знїс ті розпорядженя. Ситуація значно змінила ся. Чехи відчули свою кривду. Они відчули і кривду Русинів та полудневих Славян. Здавало ся, будьто правиця прийме ся тепер за дїло языкового закона. Почав ся рух в езекутивнім комітеті правиці, а сей рух був мабуть і причиною, що для удержаня правиці пос. Білїнський виступив з своїм готовим проектом языкового закона для всіх коронних країв Австрії.

Судьба сего закона звісна. Послови Білїнському — се вже не тайна — зборонило польске «коло» внести проект языкового закона в парламенті. Не помогли ніякі представленя із сторони полудневих Славян та Русинів. Правиця рїшила зьлокалізувати горючий національний огонь лише на Чехію і Мораву і ждала терпеливо — але безчинно — на внесене языкового

закона для сих двох країв із сторони правительства. Надїи правиці не сповнились. Ғр. Клярї не внїс згаданого закону для Чехії та Морави, правиця стояла безрадно і ся безрадінь спонукала Чехів, що они для відзисканя своїх прав вступили на ту саму дорогу тактики політичної, котра Німцям принесла в дарі знесенє чеських языкових розпоряджень.

Нинї направляти занедбане — вже не пора. Чехи оперли ся на свої сили, бо зрозумїли, що правиця не дасть їм сего, до чого зобов'язалась, і що могла їм подати ще в послїдній хвили, прийнявши проект языкового закона д-ра Білїнського за свій.

Нинї самі Поляки признають, що Білїнського проект міг спасти правицю, та що наспів вже також час управлїнити языкові відносини в Галичині. Але жаль за утраченим раєм прийшов мабуть за пізно. Лівиця стоїть солідарно, кпить ся з розбитої правиці і жде спокійно, хто з правиці підчинить ся під єї всемогучу руку? Меншість парламентарна орудує нинї всім, бо більшість упала апатїєю і нещиростию проти самої себе.

Новинки.

— **Екзамінаторами** при правничих іспитах у Львові іменовано з Русинів: д-ра Стебельського, д-ра Дїєстрияньского, д-ра Добрянського і радників Пїдлящецкого та Зубрицкого.

— **«Monitor» перед судом.** Вчєра перуслухано Брайтера у всіх справах, які виточено против него, отже і в справі посла Вахнянина. Виймаємо найважнійші зізнаня п. Брайтера в польскім ориґиналі після стенографїчних записок. Провідник розправи, радник Вайнреб пригадує присяжним судиям, що «Monitor» написав про одного з послів уговорих, будьто сеї, яко делегат «Бесїди» мав допустити ся куплєрства між дїдичем з Самбірщини, а артисткою руского театру п-ною Ф. і що при тїй нагодї зі сто зр., жертвованих дїдичем затримав собі 50 зр. Питаний провідником трибунала, п. Брайтер зізнає: Pewnego dnia, kiedy byłem na śniadaniu w kawiarni Centralnej, zjawił się tam też i współpracownik Dila, dzisiaj już zmarły, był też i p. Łucyk, redaktor *Halyczanyna*. Ow współpracownik Dila opowiadał mi fakt... Пров. Jak się nazywał?

Обвин. W tej chwili wyszło mi z pamięci — ale ja potem podam nazwisko szanownemu trybunałowi. Правний заступник посла Вахнянина, др. Соловїї: Nieboszczyk już... (Обвинений Брайтер сильно бентежить ся сею заміткою д-ра Соловїя, так, що настає коротка перерва, почім провідник звиває панів обвинителів, щоби не мішали обвиненому в зізнанях). Обвин.: «Ów współpracownik Dila opowiedział mi tę historję, którą zamieściłem w *Monitorze*. Nie uważałem tego jednak za notatkę poważną, za taką notatkę, która by miała autentyczny fakt zawierać, ale uważałem to za tego rodzaju dykteryjkę, którą należy podać do wiadomości czytelników, a to w tym celu, aby im numer przepelniony i tak bankowemi cyframi, troszeczkę upstrzyć. Nie wiedziałem jednak, że notatka owa dotyczy posta Wachnianina. Nawet po przeczytaniu tej notatki zaskarżyło mnie aż kilku postów ruskich ugodowych — żaden nie wiedział, do kogo się ta notatka odnosi. Ci wszyscy się cofnęli bez inicjatywy z mojej strony — bez mojego chodzenia i prośb. Pozostał tylko jeden. — oświadczam, że zupełnie p. Wachnianina nie miałem na myśli i mieć nie mogłem, bo wcale nie wiedziałem, do kogo się ta wiadomość odnosi. Zanotowałem tylko opowieść jednego z poważnych ludzi, który tę nowinę więcej żart miał puszczać w Kasynie samborskim. Ale gdybym był w chwili pisania tego artykułu miał jakąkolwiek wiadomość, że to jest p. poseł Wachnianin, nie byłbym go zamieścić bez zbadania tej sprawy. Zapewniam panów i oświadczam, że nie miałem na myśli p. Wachnianina, ani zamiaru obrażania go. — Пров.: A dowody na to? — Обв.: Dowodów żadnych nie przytaczam, ja tylko, zmuszony przez p. Wachnianina, będę prowadził dowody prawdy. Прóc tego, że opowiadał mi tę historję ów współpracownik — p. Łucyk był świadkiem rozmowy i tego opowiadania — i słyszał — ja żadnych bliższych dowodów nie mam. Wiem tylko — i jak tutaj świadkowie przesłuchani będą zeznawać — że te faktycznie pogłoski o p. Wachnianinie krążyły po Samborze i że o nim ludzie bardzo szeroko mówili nietylko w Samborze, ale rozniosła się ta sprawa na całą Galicyę. Tak ci świadkowie zeznawać będą». — Др. Соловїї замїчає, що делегатом «Бесїди» з послів був лише п. Вахнянин. Обвинений заявляє, що він не подав в «Monitor» анї імени посла, анї дати. На питанє провідника трибунала, чи годить ся др. Соловїї на декларацію, зложеноу Брайтером, що він не мав на думці пос. Вахнянина, замїчає др. Соловїї: «Chyba, iżby p. Breiter oświadczył: skłamałem, wyrzuciłem panu krzywdę, za to żałuję i pana przeproszam — to co napisałem, jest nieprawdą». На се замїчає оборонець Брайтера: «Ja co do tego muszę oświadczyć, że p. Breiter ma tę nieplonną nadzieję, że ława przysięgłych za ten fakt winnym uznawać go nie może, z tego powodu — gdyż on p. Wa-

chnianina nie miał na myśli i ponieważ go nie oznaczył — z drugiej strony postąpił p. Breiter, jako człowiek honorowy, ponieważ mu o to chodziło. Dalsze zaś indukcje wyszły na tapet z powodu pana Wachnianina. P. Breiter nie ma obawy przed werdyktem sędziów przysięgłych, albowiem on, jako człowiek honorowy i uczciwy, oświadczy tutaj, że wcale nie myślał p. Wachnianina obrazić. Jeżeli mu wyrządził jakąś nieprzyjemność, to go przeprosza. Obwinений Лудик заявляє, що не почуває ся до вини, що він не писав, ані не перекладав статійки з «Monitora» і що не мав свідомости, що та статійка була печатана. «Маю в редакції товариша, що пише новинки. Подобала ся ему та статійка, переклав єї і дав до складаня. Там є подане, що ся статійка появилася в Monitor-i. Я не доходив, чи та вість є автентична, бо вкінці, як була вже напечатана, то і не було чого доходити». На тім закінчено переслухав. Сама розправа п. Вахнянина пічне ся, правдоподібно, в понеділок. На розправі явить ся пос. Вахнянин лично. Про Лудика додамо, що крім передруку з «Monitor-a» він напечатав ще окремо дві статії в «Галичанині», де прямо вказував на посла Вахнянина, яко посередника між дідичем в Самбірщині і п-ною Ф. Пан Лудик буде отже і за ті статії відповідати, хоть сарака заявив вчора перед д-ром Соловієм, що він не памятає, чи такі статії були печатані, що се могло стати ся без его відомости і т. п. (Гарний редактор!) Нап'янувати мусимо також поведене «Галичанина», що подав у вчерашнім числі, будьто при відчитаню обжалована пос. Вахнянина, ціла саля трясла ся від сьміху. Се лож! В часі читаня обжалованя панував як найбільший спокій.

Трупа дитини в коробці найдено вчора в вагоні III. класи поїзду, що прибув до Львова з Лавочного. Зелізнача служба ствердила, що в тім вагоні їхала лише одна дівчина з Угорщини, і що лишила сю коробку під лавкою. Нежива дитина числила найбільше кілька днів житя. Повідомлено про се поліцію.

За зневагу статуї св. Івана засуджено в Перемішли троє дівчат з села Пралківці на кару від 7 до 14 днів в'язниці. З весною сего року вертали пані дівчата з пасовиска і почали бити придорожну статую св. Івана газулками, причім викрикували: «Місто ту стояти, йди ліпше пасти худобу!» При розправі взято під розвагу се, що дівчата були пані і тому вимірено їм найвищу кару.

Скандальний процес ведеть ся тепер у Відні. Обжаловано якусь матір о убийство двоїх неслобних дітей. Коли переслухано єї перший раз, призвала ся, що кинула ся з двома своїми дітьми до Дунаю, бо, як каже, не бачила для них щастя, тому воліла радше вкоротити їхнє житє. Але прокуратура заквестиювала правду єї зізнань. Назначено друге слідство, в яким мати заявила, що кинула лише хлопця до Дунаю, а доньку підкинула якомусь газді. І справді найдено вже єї доньку, але показуєт ся, що хлопець бачили діти кілька днів пізнійше, як подає час его убийства мати. Дуже трагічною була сцена, коли сконфронтовано матір з 2½ літньою єї донькою, яка виступала в ролі свідка враз з своєю опікункою. Обжалована тратить на вид дитини свідомість себе, ломить руки та вибухає голосним риданем. — Матір засуджено на 7 літ в'язниці.

Перед шлюбом. В Білгороді побирало ся недавно двоє молодих людей: красний слюсарчук і гарна дівчина. Мати порадила відданиці, щоби в часі шлюбу надоптала молодого три рази по носі, сли хоче, щоби він був під пантофлем. Вже повело ся відданиці двічі се зробити, але за третім разом наступила она на нагнітку молодого. Сей крукнув з болю і почастував молодого кількома «грубими» словами. Сьвященик не хотів довершити обряду вінчаня, кажучи, що боїть ся, яке се буде подружє, коли вже тепер сварять ся. Молодий собі затав ся і не хотів вінчати ся з відданицею. Настали плачі, вияснення, просьби, а щирі признаня відданиці успіли вкінці змягчити серця сьвященика і молодого.

Запросини на страченє. Судия в Арізоні, що засудив перед кількома днями одного з злочинців на смерть, розіслав перед виконанем сего вироку слідуочі запросини до всіх знайомих дам: «Мої кохані і дохогі пані! Як найсердечнійше запрошую вас до Геліброк на сьвято страченя славного злочинця, Юрка Сьмілеси. Буде се дуже інтересне видовище. При виконаню вироку будуть ужиті вимоги так загально славленої нині етики. Надію ся, що ласкаві пані зволють прибути на се сьвято...» Чи можна вимагати більше гаянтерії від судиї?...

Лютеранська громада в Римі. Від довшого вже часу агітує протестантський сьвіт з над Рену в справі побудованя сьвятині у Римі. Зібрано вже на ту ціль 300.000 марок. Який се був би триумф, коли-б так проти Ватикану станула лютеранська сьвятиня! Ініціатори звернули ся до німецьких властей, аби виробили їм позволенє будувати сю церков. Коли однак власти відповіли їм неприхильно, звернули ся вони до лютеранської громади в Римі з просьбою, аби вона зажадала такої церкви. Але тут другий завід. Римська лютеранська громада, се по більшій части

учені та артисти, що й так майже ніколи не зазирають до церкви, тому відповіли ініціаторам, що їм не треба такої церкви. Так отсе Лютерани мусять залишити свою ідею бодай хоч на разі.

Жива полеміна ведеть ся поміж редакціями «Россі-ї» і «Біржевих Вѣдом.» о се, чи хорій гр. Толстой повинен виречи ся вегетаріанізму та їсти мясні справи, чи витривати у вегетаріанізмі навіть в часі хвороби. Бірж. Вѣдом. є гадки, що всилувати хорого Толстого до того, аби їв мясо є те саме, якби канібалі всилували міснотаря до їди людського мяса. Россі є знов тої гадки, що треба піддержати сили 72 літнього старика і тому треба приноровити ся до рад лікарів - зватоків. — Стан здоровля гр. Толстого вдоволяє раз-у-раз більше. Рани в кишках і жолудку гоять ся, а старик відживлюєт ся ліпше, не каву з міддаловим молоком, вісєвий жур, однак не хоче їсти буліону. Гр. Толстой веде коректу з повісти «Воскресєніє», диктує листи жінці, приймає відвідини знайомих і грає в шахи.

Поцілуй — урядовою печаткою. В Америці існує звичай, що бурмістр при злучі молодої пари сунругів складає на устах нареченої батьківський поцілуй. Тепер один з поважних нові-йорських дневників розписав рід квестионаря, як бурмістри задивлюють ся на ту квестию, що в Новім Йорку існує без перерви. Майор Філядельфій відповів, що справляє єму велику радість, коли лучить на віки двоє людей, але привилей поцілує его нічо не обходить. Бурмістр Гартфорд є гадки, що поцілуй нареченої є не лише правом, але також обовязком. Взагалі випала анкета за поцілуєм, бо не найшло ся богато бурмістрів, що осудили поцілуй. Про послідних в кінці оповідають злісні товариші, що суть се ноторичні «пантофлі», що зі страху перед жінками заявили ся против поцілуїв.

Дрібні вісти. В Новім Санчи засуджено на логового злодія, Войтіха Груца, за крадіж на пять літ тяжкої в'язниці. — Др. Ашкенази заявляє в нинішнім «Dziennik-u Polsk-im», що до «клубу ідіотів не належить, що був лише гостем сего клубу, і що в програмі вечерка не брав ніякої участі, а тим самим не міг виголосити оборони 80-літнього старця за злочин §. 125, сповнений на 18-літній дівчині. — В Відні кинув ся з четвертого поверха ученик першої нормальної класи на улицю і тяжко покалічив ся. Дітвак допустив ся самоубийства з причини злої ноти. Родичі, властителі двох склепів не мали часу опікувати ся дитиною, тому обертав ся хлопець в злім товаристві, а се довело его до злої ноти і самоубийства.

Наука, штука, література.

3 театру. (Дебютантка — Незнакомого). У сій штуці змальований з театрального житя, незвісний автор відслонює нам деякі картини з позакулісового житя артистів. І не є се веселі картини, рожеві! З песимізмом відслонює автор чорні, хто знає, чи не пережиті образки з того на око привадного житя — і кладе цілком спокійно тезу, що між театральним житєм а родинним щастєм лежить глибока пропасть, яку годі перескочити. Сі реальні картини і деякі удадно виведені типи становлять головну вартість штуки. Дрібні хоби, головоно у переведеню акції, не разять так дуже око зрїтеля.

Зміст штуки ось який: Графиня Бельська рішаєт ся посьвятити драматичній штуці, хоч не має найменшого таланту. Прогнана своїм чоловіком утікає із актором і тиняєт ся по провінціоноальних сценах. Коли вже однак надійла йому, він покидає її, заявляючи їй брутально, що не має ні дрібки талану. Підсуваєт ся у такій хвилі помічній рука із грішми, але Бельська відтручує її та йде в сьвіт «за хлібом». Серед заметільниці замерзає при желізничім шляху.

Колиби що закинути укладови штуки, то єпільог (її смерть) є цілком злишний і єує по части попередний ефект. А. К.

Листи з Пекла (Антихрист до Люципера) почали вже виходити. Перший випуск приїхав вже до Львова і можна побачити его в нашій редакції. Листи печатає і редагує п. Осип Шпитко.

Телеграми.

Відень, 16. грудня. Вчора відбували ся засіданя комісії угодової. Промовляв Лехер, а опісля Молодочех, Кафтан. Річ послідного трєвала від третей до шестей години вечером, почім на внесене Грабмаєра рішено перервати засіданє і продовженє его відбувати вечером 1/2 8-мої. В імени чеської шляхти запротестував против сего гр. Зєдвіц, кажучи, що ухвала продовженя засіданя рівнає ся скликаню нового засіданя, і що провідник комісії обовязаний повідомити про се неприсутних членів комісії. Річ Зєдвіца привяли Молодочехи сильними оплесками. На засіданю о год. 7 1/2 пос. Странський запротестував против скликаня засіданя і зая-

вив, що его скликано на жаданє цісаря, що велив відбувати засіданя, хотьби мало трєвати до півночи. Здементували ся пос. Білінський і гр. Клярі, що застерегли ся против втяганя корони до дискусії. Опісля промовляв пос. Кафтан по чеськи до год. 10-тої вечером, почім засіданє замкнено. (Правиця розлазить ся. Гляди нашу статистию про «Причини падєня правиці». В субкомітеті асекураційної комісії вибрано референтом Рутовського 5 гол. против 4., що упали на Леміша.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Штири нові.

(Конець).

...В понеділок прочитали нам конференцію. Я був виказаний лиш з математики «до більшої пильности». Я аж перехрестив ся під лавкою і знов — сам не знаю чого — прийшла мині на гадку убога дівчина. А я вже забув був про неї.

По школі прийшли ми домів. На мене чєкав на столі лист від мого молодшого брата... Я почав відчитувати штубацькі кривульки і... розплакав ся. Писав мині, що у нас дома богато нового. Як мали зєспати до кошпниці кукурудзу, тато казали йому забрати собі відтам... голуби. Він переніс їх «над курник, але там вони не хочуть добре тримати ся. Прилітав від коваля якийсь голуб — зовсім простий «буль» і з ним відлетіла та сива голубка, що була без пари. «Гандзля» щось задушило на гнізді, а пару від «павяка» вхопив ястріб і вони обоє без пари «таки так», а разом не хочуть сидіти. Капуцини були нанесли ся вже «над курником, але яйці були чисті». «Домінікани» не сидять разом, а чогось бокують від себе. Може би докупити у Львові пару до самиці від «гандзля», а до старого «павяка» не варто купувати, бо то «тяжкі» голуби і ястріб бере. Може «пристане» яка чужа голубка, а як ні, то най буде таки так, аж якби «капуцини» вивели ся, то можна буде «павяка» спарувати з молодою самицею. «Кракуси» є всі, але не хочуть нести ся, бо тепер зима і ще не освоїли ся на новім гнізді... Далі писав мині брат, щоби я не забув, як приїду до дому на сьвята — купити йому маронів і — цілував мене 10.000 разів. Поперек картки було дописано: «Тамтої неділі були у нас хрєстини. Маленькому дали імя — Натальця. Мама тішить ся, бо кажуть, що у нас і так самі хлопці. Як подужають — казали, то пришлють для тебе яблок, а для «пані» — масла...» А може би «домініканів» розпарувати?

Я трохи повеселів, тим більше, що «панна» Антося поставила вже обід на столі. Пан Брухвальський віддав мині крейцар, «зеци» говорили всі нараз про конференцію, а я сидів мовчки і думав своє: а звідки мама такі певні, що то «мале» то дівчина — таже воно ще таке маленке, то не знати, що з нього буде... За обідом я ще більше повеселійшав і почав навіть вірити, що мині нині щастє дописує.

По обіді прийшла до нас пані Яблоньська, дала мині відтинок з наказки поштової і сказала:

— Тато прислали мині гроші «за станцію», а для тебе штири шістки «на оловці» — на, маєш.

Я зараз замкнув три шістки до куфра у той гаманець, де мали бути «грубі гроші», а з одинайцятьма новими пійшов до склепу: за штири купив зошит, за два — бонбонів «для реванжу» собі і Стефанкови. Вернув знов на квартиру, три крейцарі віддав довгу пані Яблоньській, а два — лишив собі — на середу перед каліграфією на прецля...

Г. 21. серпня 1898.

Орест Авдикевич.

Послідні вісти.

На нинішнім засіданю запротестував пос. Странський против вчерашнього скликаня послів на друге засіданє угодової комісії. «Був се акт насилля і зломаня права». Пос. Пєнтак вносить закон о поліпшеню платні державних слуг і просить о односторонє прийнятє.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Table with columns: Поїзд, до Львова, зі Львова. Includes arrival and departure times for various routes like Lviv-Lyubachova, Lviv-Kyiv, and Lviv-Berlin.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різниця ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцьких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2% листи гіпотечні
4% листи гіпотечні коронови
5% листи гіпотечні преміовані
4% листи товариства кредитового земского
4 1/2% листи Банку краєвого
5% облігації Банку краєвого
4% позичку краєву
4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Вжитю ніколи не лучить ся друга така нагода

одержати лиш за

2 зр. 90 кр.

ось яку збірку величавих товарів:

зр. 2-90 2-90 зр.

величавий нікльовий (а на жаданє посрібляний) котвичний-ремонтаровий, гравірований годинник кішеньковий, точно ходячий з 3-літною письменною гваранцією.

- 1 ланцюшок нікльовий з орошою дивізкою системи парискої.
1 прекрасна шпилька до краватки з ім. брилянтами з металю (Goldine).
1 штуки хороших спінок до манкетів (Marke Garantie).
5 штук спинок нагрудних до сорочки.
2 штуки прекрасних кульчиків з правдивого срібла заосм. ц. к. стемплем.

12 всіх тих прехороших оздобних предметів з котвичним ремонтаровим годинником — коштує 2 зр. 90 кр.

Всилає ся кождому за посліплатою. Наколиб річи не подобали ся, гроші звертає ся в протягу 8 днів з всякою готовостию, так, що всяке ризико цілком виключене.

Дістати можна тільки у фірми годинників:

Brüder Hurwitz, Exporthaus, — Krakau, Stradom 17.

— Богато ілюстровані цінники всилає даром. — Агєнтів пошукує. —

Перший християнський склад апаратів і всіляких приборів до заводової фотоґрафії для п. аматорів

поручає

низше цін у всіх фірмах краєвих і заграничних.

Апарати від 6—250 зр. на складі. — Висилка на провінцію відворотною почтою виконує ся.

Найбільший і найдешевший склад всіляких приборів до фотоґрафії. На жаданє виповичає ся апарати до великості 24:30 (за винагородою 2% вартости апарату) з об'єктивами Voigtländer'a, Steinheil'a, Göerz'a і т. д.

На час зимовий поручає ся бромовий папір до копіюваня при звичайній дямлі.

ЕДМУНД БРОДКОВСКИЙ

Львів, ул. Баторого 22.

Інформації і посередництва до заключеня житєвих і найкористніших комбінацій.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕРЪ”

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впрєосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трєх єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі внаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шнїд огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносить:

Table with 2 columns: Fund type and Amount. Includes Резерва резервовий, Резерва премій, Фонд основний, Резерва специальна.

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услівя обезпечєнь користні, а шкоди зківдують ся безприволочно. До кінця 1898 року вносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові, котре дає найкористніші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту «Дністеръ», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручитєлів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський вносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністеръ». Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях де нема близько агєнтів «Дністра», приймає ся.

Львів, рынок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Хто хоче заробити 400 марок місячно

певно, легко і без ризика?

Нехай шле свою адресу без марки під V, 21,

Annoncen Exped. K. F. Wojtan Leipzig-Lindenu.